

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

**Навчально науковий інститут мистецтв
СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ІНСТРУМЕНТОЗНАВСТВО**

підготовки бакалавра

з галузі знань А Освіта

**ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА
«СЕРЕДНЯ ОСВІТА (МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО)»
за спеціальністю А4 Середня освіта (за предметними спеціальностями)
предметна спеціальність А4.13 Середня освіта (Мистецтво.
Музичне мистецтво)**

**Кваліфікація: Вчитель-бакалавр музичного мистецтва закладу загальної
середньої освіти, музичний керівник дошкільного закладу,
викладач початкових спеціалізованих навчальних
мистецьких закладів (за видами)**

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 27 серпня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025 р.

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Інструментознавство
Викладач (і)	Зваричук Жанна Йосипівна
Контактний телефон викладача	099 32 2 116, 06 764 30 54
E-mail викладача	zhanna.zvarychuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити – 90 годин, з них: лекцій - 20, практичних - 5, індивідуальних - 5; Самостійна робота - 60
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	1 година

2. Анотація до навчальної дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Інструментознавство» є теорія і практика професійного розвитку педагога-музиканта, що забезпечує процес художньо-педагогічної освіти здобувачів освіти за першим бакалаврським рівнем, формує їх професійний розвиток, що є необхідним для майбутньої музично-педагогічної творчості, музично-педагогічної майстерності, музично-педагогічної культури.

«Інструментознавство» є одним із основних музично-теоретичних курсів, необхідних для майбутніх музикантів та педагогів, що продовжуватимуть на практиці втілювати свої теоретичні знання. Знайомство студентів з інструментами симфонічного оркестру, з їхніми характерними властивостями та особливостями. Практичне примінення знання з інструментознавства.

Навчальна дисципліна «Інструментознавство» призначена для вивчення студентами-бакалаврами денної та заочної форм навчання Навчально-наукового інституту мистецтв Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника та є необхідним освітнім компонентом загальнотеоретичної та професійної підготовки музикантів та педагогів. Вона забезпечує формування теоретико-методологічної та методичної культури майбутнього музичного керівника, виконавця на музичних інструментах за спеціалізаціями. Міждисциплінарні зв'язки: освітній компонент «Інструментознавство» має міждисциплінарний характер, базується на теоретичних і практичних знаннях освітніх компонентів навчального плану: «Музично-теоретичні дисципліни», «Профільний інструмент», «Методика викладання профільного інструменту» та ін.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни «Інструментознавство» полягає у формуванні педагогічних засобів професійного розвитку та в оволодінні науково-теоретичними та практичними основами.

Мета та цілі навчальної дисципліни «Інструментознавство» – вивчення побудови інструментів, їх діапазонів, технічних особливостей, тембральних та акустичних характеристик, аналітичне сприйняття тембрових красок оркестру, ансамблю, солюючих інструментів.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні компетентності:

- ЗК 1. Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово.
- ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК 5. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК 6. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК 7. Здатність до пошуку, обробки та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК 9. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК 10. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
- ЗК 12. Здатність проявляти ініціативу та генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 13. Навички використання інформаційних і комунікативних технологій.

Фахові компетентності:

ФК 2. Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва; використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методиці викладання музичного мистецтва.

ФК 7. Здатність стисло викладати власні судження та відтворювати їх аргументовано і грамотно у письмовій формі; здатність самостійно опрацьовувати науково-методичну та музикознавчу літературу та застосовувати їх у власній практичній діяльності.

ФК 11. Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між усіма елементами теоретичних та практичних знань музичного мистецтва, здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій історичних та культурологічних процесів розвитку музичного мистецтва у виконавській та педагогічній діяльності.

ФК 14. Здатність до оволодіння в галузі мистецької освіти, вміння застосовувати сучасні педагогічні технології в навчальному процесі, демонструвати глибокі та системні знання у галузі музичного мистецтва, до розуміння принципів, методів та форм проведення занять з музичних дисциплін, керівництва художньо-естетичним розвитком учнів.

ФК 16. Здатність організовувати освітній процес на засадах особистісного, діяльнісного та компетентнісного підходів, до розуміння основних проблем сучасної мистецької освіти й виконавства в Україні та пошуку шляхів удосконалення освітнього процесу в спеціалізованих закладах мистецької освіти.

Програмні результати навчання:

РН 3. Використовувати на професійному рівні методи та прийоми викладання гри на музичних інструментах.

РН 8. Здатність застосувати на практиці методичні принципи для засвоєння музичних дисциплін, зокрема – доступності, послідовності навчання; новітні явища в музичному мистецтві в єдності традицій і новаторства.

РН 12. Володіння теоретичними та практичними основами інструментування, аранжування музики та композиції, вміння здійснювати переклад музичних творів для різних вікових груп.

РН 17. Здатність застосовувати фахові знання та практичні навички у репетиційній, концертній, педагогічній, науково-дослідницькій, музикознавчій роботі; демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни – 3 кредити / 90 годин

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	20
практичні заняття	5
індивідуальні	5
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний /
---------	---------------	---------------------	---------------

			вибірковий
5	014.13 Середня освіта (Музичне Мистецтво)	3 курс	вибірковий

Тематика навчальної дисципліни			
Тема	кількість год.		
	лекції	Практичні та індивідуальні заняття за темами	сам. роб
Тема 1. Вступ до дисципліни. Види народно-інструментального та симфонічного виконавства.	2		5
Тема 2. Симфонічний оркестр: поняття оркестрової групи.	2	2	5
Тема 3. Класифікація і систематика музичних інструментів. Група мідних та дерев'яних духових інструментів	2	2	5
Тема 4. Група струнних і ударних інструментів	2		5
Тема 5. Камерний, струнний та оркестр старовинної музики.	2		5
Тема 6. Основи оркестрування. Співвідношення оркестрових груп. Оркестрова партитура.	2	2	5
Тема 7. Українські музичні інструменти в європейському контексті.	2		10
Тема 7. Регіональні особливості традиційних музичних інструментів.	2	2	5
Тема 8. Традиційні музичні інструменти та сучасні народно - інструментальні колективи.	2		5
Тема 9. Творчіть сучасних симфонічних, камерних, народно - інструментальні колективів.	2		5
Тема 10. Способи перекладу фортепіанної фактури в оркестрову.	2	2	10
ЗАГ.:	20	10	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Вид контролю – залік. За роботу на практичних заняттях - 40 балів, 10 балів – самостійна робота. Максимально допуск – 50 балів, іспит - 50 балів.
Вимоги до письмових робіт	Письмова робота студентів це – виконання практичних робіт за кожною з тем, вміння пристосувати хорову партитуру для різних видів і типів хорових складів.
Практичні заняття	Практичні заняття проводяться у різних формах – опитування за питаннями, запропонованих у плані теми та виконання практичних завдань, робити переклади з однорідних хорів на мішані і навпаки; аранжувати вокально-інструментальні твори для будь-якого складу хору; створювати обробки народних пісень для будь-якого складу хору способом гармонізації; грати хорові твори на інструменті. Вага оцінки за всі практичні та індивідуальні заняття – 50 б. Пропущенні практичні та індивідуальні заняття здобувач повинен відпрацювати, виконуючи передбачений у плані лекційного чи практичного заняття вид роботи. Для цього використовується: - усне опитування, перевірка теоретичних знань по темі; - перевірка творчих практичних завдань; Якщо здобувач не ліквідував заборгованість та не набрав мінімальну кількість балів, він може бути недопущений до складання екзамену.
Умови допуску до підсумкового контролю	До здачі екзамену з інструментознавства допускаються студенти, які: - виконали всі практичні завдання, зокрема ті, що стосуються самостійної роботи; - опрацювати теоретичний матеріал та рекомендовану літературу; - здали всі поточні види контролю.
Підсумковий контроль	Підсумковий контроль проводиться по закінченню навчального курсу як результат вивчення навчального матеріалу та передбачає здачу екзамену. Форма заліку – комбінована (усна за темами навчального курсу) та написання наукового реферату по темі. Навчальний матеріал з освітньої компоненти вважається засвоєним, якщо здобувач у сумі набрав 50 і більше балів за 100-бальною шкалою.

7. Політика навчальної дисципліни

Політика курсу спрямована на набуття студентами компетентностей, необхідних для подальшої професійної діяльності, вміння використовувати набуті знання для особистісного розвитку та в практичній та педагогічній діяльності.

Письмові роботи: це самостійна творча робота з виконання практичних завдань по темах

курсу.

Відвідування занять є важливою умовою навчання. Пропуски занять студенти повинні відпрацювати в обов'язковому порядку. Студент має відвідувати практичні та індивідуальні заняття, активно працювати, старанно готуватися до них, самостійно вивчати теоретичні питання по курсу, відповідати відповідному кваліфікаційному рівню, дотримуватися вимог професійної етики між учасниками освітнього процесу, які регламентуються у «Кодексі честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (нова редакція).

8. Рекомендована література

1. Брояко Н. Б. Теорія і практика бандурного виконавства : навч. Посібник. Київ : Ліра-К, 2017. 196 с.
2. Гайденко А. П. Інструментознавство та основи теорії інструментування: Підручник. Х. : Майдан, 2010. 156 с.
3. Гуцал В. Грає оркестр українських народних музичних інструментів. К. : Мистецтво, 1978. 168 с. Давидов М. Київська академічна школа народно-інструментального мистецтва: посібник. К. : НМАУ, 1998. 224 с.
4. Давидов М. А. Виконавське музикознавство : енциклопедичний довідник. Київ : НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2010. 400 с.
5. Давидов М. А. Історія виконавства на народних інструментах. (Українська академічна школа) : підручник. М-во культури і туризму України [та ін.]. 2-е вид. допов. випр. Луцьк : Волинська обласна друкарня, 2010. 592 с.
6. Дrajниця Л. Інструментознавство: (інструменти духових оркестрів): навчальний посібник. Львів: ЗУКЦ, 2011. 167 с.
7. Єсіпок В. Кобзарські та бандурні практики : навч. посібник. Київ, 2017. 128 с.
8. Іваниш А. А. Аранжування та перекладення для капели бандуристів : навч. Практикум. Вип. 1. Київ : Ліра К, 2017. 164 с.
9. Іваницький А. Українська народна музична творчість: навч. посіб. /під ред. М. Поплавського. КНУКіМ. [2-е вид., допрацьоване]. К. : Музична Україна, 1999. 222 с.
10. Іванов П. Оркестр українських народних інструментів. К.: Муз.Україна, 1981. 112 с. 14.
11. Кучерук В. Ф. Грає оркестр українських народних інструментів : навч. метод. посібник. ВДУ імені Лесі Українки. Луцьк, 2015. – 258 с.
12. 11. Кучерук В. Ф. Оркестровий клас : навч. Посібник. ВДУ імені Лесі Українки. Луцьк, 2010. 30 с.
13. Читання партитур для оркестру народних інструментів. А. Онуфрієнко, І. Дяк, Ю. Сливинський. Київ : Музична Україна, 1980.

Викладач

Жанна ЗВАРИЧУК,
кандидат мистецтвознавства
доцент кафедри методики музичного виховання та диригування